Halkevleri Türk Birliğinin
Kültür Kaynağıdır

ALTIN YAPRAK

BAFRA HALKEVİNİN AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Sayı: 22 KİTAP SARAY VE YAYIN ŞUBESİ TARAFINDAN ÇIKARILIR Şubat 1937

ALTIN YAPRAK

Sayı : 22 Aylık Kültür Dergisi 28 - 2 - 1937

Gençlik Ayı

Cumhuriyetin her günü bizim için kiymeti ölçülemeyen bir an olmakla beraber (Şubat Ayı) nı büsbütün benimsemeliyiz . Şuurlaşmış Türk benliğini apaydın idrak ettiğimiz an , Şubat içindedir .

Gençliğin devrim bakımından yüklendiği ödevleri sıraya koyduk . Kendimize fikir alanında en kestirme yolu seçtik . Bütün kuvvetlerimizi Halkevleri çatısı altında teksif ettik . Ülkü adına yanan çırağa bu mihrap etrafında gönül bağladık . Her istidat ve kabiliyet bu dergâhta yer buldu.

Şefi , onun sonsuz ilhamlarını durulmuş fikirler halinde görmek isteyenler , bura muştak olanlar , devrim aşıkları yanup tutuşan gönüllerini bu çatı altında dinlendirdi . Halk için ve Halk adına şuurlu hamleler yaratışımızın hikmeti bundadır .

Bir hafta evvel , ilk hızımızın kaç kat arttığını bir daha ölçtük .

* * *

Bundan beş yıl evvel (Ankara) burcundan kopup yuvarlanan devrim çığı , bütün gerilikleri ezerek ezdikçe büyüyerek önüne durulamaz bir kudret oldu . Bu şuur ve ülkü kudreti , en son engeli devirinceye kadar artacak , bu çığ Cumhuriyet gençliğinin inanç ve iradesine örnek olacaktır .

Beş sene içinde Halkevleri sayısı (167) oldu . En yakın bir çağda Türk diyarının her bucağında bu fikir müessesesini kurulmuş bulacağımıza şüphemiz yoktur . Geride zalim ihmallerin miras bıraktığı hüsran dolu asırlar olmasa 14 yılın kutsal hızı bizi daha çok ilerlere götürecekti . Ara sıra , bu karanlık günlerin ezalariyle oyalanmamak elden gelmiyor .

Halkevlerinin yıl dönümünü kutlularken ünü cihanı kaplamış Türk şairi, dehası ulusal benliğimizi nağmelere işlemiş Türk san'atkârı , eserleri cihana örnek olmuş heykeltıraşlar sayısız büyükler adına sonsuz gurur duymalı idik . Hüsran dolu o karanlık asırlarda kaç bin Türk dehası gömülmüştür ? Buna riyazi bir karşılık verebilmek kolay değildir . Ancak , 14 yıl içinde serpilen fidanlar bizi sevindirdiği kadar düne ait eza ve tasalarımızı katmerleştiriyor . Günlerimizin kiymetini gaybettiklerimizin genişliği ile ölçelim . Beşerin öncü ulusu boş kalan tahtine yükselmelidir . İlerlemek emel ve iştiyakımızı besle-

Çeviriniz

Ülkücü Halkevleri ...

Vehbi Cem Aşkun

Senin sonsuz ülkünü bu yuvadır yansıtan ,
Ey büyük bir davanın ülküleşmiş bütünü !
Sana bitmez bir aşkla benliğini tanıtan ,
Ünlü HALKEVLERİnin bu gün ilk doğum günü !..

§

Kemalizmin bu yapi , devrim atelyesidir ,
Burda yakın bir günün ışıkları yanıyor !
Fikirlerin örsünden çıkan ülkü sesidir ,
Burda her ruh kültüre , inana dayanıyor !..

§

Bir düşünce , bir fikir , bir ülkü ve bir inan .
Bundan başka duygunun burada yoktur yeri !
Bu çatının altında ancak budur yaşayan ,
Kültürel bir kaynaktır , ülkücü HALKEVLERİ !..

yen ulusal arzu ve ahlâk işte budur .

* * *

Gençlik , Hareket ve heyecanlarının izharına vesile teşkil eden bu yll dönümü , aynı zamanda bize çalışma alanında yeni program tanzim etmek fırsatı veriyor . Halkevinin bir yıllık çalışma pilanını , içinde bulunduğumuz şartlara uyan ve inkilâbın bizden beklediği hizmet ve ödevlere yakışan bir zihniyetle tesbit etmek gerektir . Önümüzdeki yıl Halkevlerinin en verimli bir çağı olacaktır . Bunu düşünerek sevinmeliyiz .

Uzun ve çetin bir kış geçirdik . Şubat bize baharı müjdeliyor . Tabiatın yeni baştan hayata gülümseyeceği günler yaklaşiyor . Neş'e ve aşk günleri yaklaşiyor . Kudsal ödevlerimizi neş'e içinde başaracağımız günlerin eşiğindeyiz . Bahar geliyor arkadaşlar .

ALTIN YAPRAK

Demokrası ve Eğitim

İ. OĞUZ ÇÖRÜŞ

II

A - Siyasal müsavat

B - Kanun nazarında müsavat

C - Genel hizmetlerdeki fırsatlarda müsavat

D - Nakil vasıtalarında ve eğlence yerlerinde müsavat

E - Devletin eğitim yurdlarında müsavat

Bütün hayatın ruhu olan ve insanlara her türlü saadeti getiren hiç şüphe yoktur ki bilgidir. Bazı mütefekkirlere göre de bilgi insanı hayvandan ayıran başlı başına bir vasıftır. Bilgi demokrasinin köklenebilmesi için de şarttır. Aksi halde ferd reyini serbesçe kullanmakta izharı aczeder. Demokraside bütün halkın terbiye işlerile alâkadar olmak vazifesinin tamamen devlete düştüğü her kesin malûmudur. Devlet hür ve tam bir kültürün tam ve dolgun bir velisidir.

Bu sebepledir ki devlet, velisi bulunduğu kültürden bütün yurddaşların aynı derecede değilse bile istidat ve kabiliyetleri nisbetinde faydalanmaları yolunda en büyük vazife ile en ağır mesuliyeti omuzlarına almıştır. Demokraside ferd, tabiatin kendisine bahşetmiş olduğu yeteneklik nisbetinde yine yetenekliğinin icabettirdiği bilgi şubesinden istifade etmek hürriyetine sahiptir. Bu vadide demokrasi ferdlerde zihniyeti tevhid etmiş olmak itibarile kendisine hizmet etmiş sayılır.

Bu gün, çocuklarımızı ve yeni nesilleri iyi vatandaş yapmak için nasıl hareket etmeliyiz ? sualine karşı verilecek karşılığın : öğrenim ve eğitimine önem vermeliyiz şeklinde olacağına hepimiz inanırız. İşte demokrasinin eğitim amaçlarından bir tanesi olan zihniyetlerde birlik ancak bu sayede mümkündür. Ayrı ayrı zihniyetlere malik olan ferdlerin ayni sosyete içinde iş ve ideal birliği temin etmelerine imkân tasavvur etmek ancak safdillik ile telif oluna bilir. Bir sosyetenin ayri zihniyet taşıyan ferdleri ancak yekdiğerlerinin aleyhine tuzak kurmak işile meşgul olurlar ki böyle haller pek vahim işlerin doğmasına sebeb olur.

Dünyanın bitmek tükenmek bilmiyen servet kaynaklarını taşıyan Hindistan yarımadasının 320 milyonluk muazzam kütlesini sevk ve idare yolunda İngilizler 80 bin asker kullanıyorlar. İşte Hin-

Ağaç sevgisi ve Halkevleri

M. Yener

Yurtta gün geçtikçe azalan ormanlarımızın halini gördükçe muhim bir vazife karşısında bulunuyoruz . Ormanlarımızın muhafazasında millî bir ülkü yaratmak , ağacı çoğaltmak için herkesin kalbine bir sevgi temeli atmak .

Mekteplerin lâyikıyle başaramadığı bu vazife Halkevleri için çok ehemmiyetli bir mevzudur . Halkın ruhu ve millî vazifelerine en yakın alâkalı olan müessese hiç şüphe yokki Halkevleridir .

Yurtta devlete bağlı olan Meclisin hükûmet erkânının ve halkın mümessillerinin her gün gördüğü bir yara memlekette ağaca karşı muhabbetsizliktir . Hepimiz bu derdin günden güne içimizi gemirdiğini görüyoruz Ve çare bulamazmıyız ? Diye dert yanıyoruz . Fakat kuvvetli bir bakişla bunun ilâcı olan ağaç sevgisini gönüllere serpmek yolunu bulamıyoruz .

Ağaç muhabbeti yurtta köklendiği gün çok büyük işler başarmış olacağız . Ağaca karşı sevginin doğuracağı bir çok faideden bahsetmek istiyorum . Bu da suların intizamla akmasını temin edecek başlıca vasıta olmasıdır .

Daha dün Adana tuğyanının çok acı akibetlerini işittik . Anadoluda çok uzun bir geçit yolu olan Kızılırmağın akışı ormanlarla ıslâh edilmezse Bafra için fena akibetler düşünülebilir .

Her nekadar Kızılırmak arz derecesi ve gerekse şakulî farklar dolayisile heryerden aynı zamanda fazla su toplaması melhuz deyilsede anormal bir teressubatı cevviyyenin ırmakta umulmayan tuğyanlar yapması muhtemeldir . İşte Bafra Kızılırmağa komşuluğu dolayisiyle çok yakinine bir orman yapılması siyasetile karşı karşıya bulunuyor . Memleketin her tarafında bu ihtiyaçtan mustağni değildir. muhakkakolan bir şey varsa o da halka ağaç muhabbeti aşılamak vazifesinin hangi müesseseye tevecüh ettiğidir .

Memleketimizde orman teşkilâtının pek noksan olduğu ve orman ağaç muhabbetinin yayılması için hiç bir vasıtası olmadığı meydandadır . Yurt bizim yurdumuzdur . Ağaca olan ihtiyaçta yine yurdun ihtiyacıdır . Yurtta böyle millî vazifeler başaracak müessese Mektepler ve Halkevleridir . Mektepler çocuklara hitap eder fakat Halkevleri, büyüklere ..

Yurtdaşlar ; İktisadî kalkınmamız sanayiin dağılmasına ve yayılmasına bağlıdır. Yalnız ziraat bizi besleyemiyor , ayakta tutamıyor . Sanayiin köklenmesi , ormanın ve ağacın memlekette çoğalmasını istiyor . Fabrikaların bir çok ihtiyaçlarını karşılayacak odun maddesini dışarıdan tedarike mecbur kalırsak yeni bir iktisadî felâkete uğramış olacağız .

Belki bu gün bir dönüm noktası yaparak mevcut ormanlarımızı fennî bir işletmeğe bağlar , işletme haricinde kalanları muhafaza eder , yeni ve genç neslin eli ile dikilmiş ormanlar yaratırsak bu acı akıbetten kurtulmuş olacağız .

Ağaç dikme zamanı yaklaşıyor . Halkevleri yurt, için çok önemli bir vazifemiz var . Ağaç dikme zamanında bayramlar yapmak genç dimağlara ağaç muhabbeti aşılamak ... Her Halkevi yurt için çok değerli bir iş olan ağaç bayramına şimdiden hazırlanmalı ve mevsiminde bayramı yapmalıdır . Yurdu yeşil örtüsile örtmek gençliğin çok ehemmiyetli bir vazifesidir . Ağacı yalnız karşıdan sevmekle kalmayalım . onu elimizle dikerek ne emekle büyüdüğünü yakından görelim . Ne kadar kıymetli olduğunu ona muhabbet bağlayarak anlayalım . Çünkü muhabbet ve sevgi kiymet vermek için bir miyardır . Sevgisiz kiymet olamaz .

---

distanda bir İngiliz askerine düşen 4000 hindli ayrı ayrı zihniyetlere sahip oldukları içindir ki kolayca idare olunuyor. Okullarda tedrisatın tevhidi genç Türkiye Cumhuriyetinin bu yolda attığı adımlardan bir tanesidir. Sosyete çocuklarının muayyen bir yaşa kadar tahsil mecburiyetine tabi tutulması yine bu vadideki amaçların tahakkuku sebebiledir. Müşterek bir vatandaşlık kurmak, fikrî ve ahlâkî bir benzerlik meydana getirmek demokraside eğitimin güttüğü esaslı gayelerden biridir.

Son asırların terbiye prensipleri ile geçen asırların terbiye prensiplerini bir birinden ayıran bariz farklardan birisi de son asırlada demokrasi tabirinin eğitimede şamil oluşudur. Bu yolun en büyük mürşid ve mürevvici maruf amerikan pedagoklarından müteveffa Con Dui'dir. Bu büyük mütefekkirin eğitim sistemine göre çocuk kendi kendine gelişmelidir. Kendi kendine gelişen ve kendi işini kendi gören çocuk ve gayrın menfaatini kendi menfaatine üstün tutan çocuk bir vatandaş için gereken vasıflardan en önemlilerine malik olmuş sayılır. Okulun bu yoldaki gayretlerini asrın icablarına uymıyacak zihniyetlerin kiri ve pası ile bulaştıran ebeveyn çocuğuna ve dolayısile sosyeteye en büyük yumruğu vurmuş demektir. Yukarda adı geçen zihniyette birlik idealine kavuşmak için mekteble ebeveynin aynı yolda ve aynı şekilde yürümeleri gerektir.

Demokrasinin eğitime şamil olması keyfiyeti son asırların Rousseau ve Montegnie gibi filozof ve pedagokları tarafından müdafaa edilmiş ve en son Con Dui'nin eserlerinde esaslı bir prensip olarak kabul edildikten başka, muhtelif suretlerde tatbik edilerek hayati bir kıymet kazanmıştır. Bu sisteme göre çocuk, mazide olduğu gibi öğretmenin esiri değildir. İşte bu cihetledir ki bu prensip demokratik bir çehreye maliktir.

ŞIPŞIP

Mustafa Seyit SUTÜVEN

(Şip şip , Edremit civarında eski bir mâbettir . Arkadaşımız Bay Mustafa Seyit bu güzel şiirinde burasını tarihende yaşatmaktadır .)

Sezüp çıkacak kanlı fırtınayı ..
Kemik dağın altında bir kayayı ,
Eliyle oyup süslemiş «Köpidon» ...

« Olimp » dağının genç ve yaşlıları ,
« İyonya » nın en belli başlıları
Birer ikişer düştüler buraya .

Karanlık ışıktan biraz ileri ,
Işık , güneşin isli gölgeleri ,
Yaman.. dediğimden yaman bu salon .

Zamanla değiştirdiler kılığı ,
Bağışladılar hepsi tanrılığı
« Medîne » ye , « Sînâ » ya , « Nâsıra » ya.

Sular .. iki üç damla bir arada ,
Yeşim gibi bir boyda , bir sırada ..
Tavanda koşarlar omuz omuza .

Birer ikişer doldular salona ..
Kalanlar umut yollarında sona
Barındı geniş aynasında suyun .

Koşar atılırlar uzun ve kıvrak ,
« Venüs » gibi bir boyla yaylanarak
Şırıp şırıp elmas , gümüş havuza .

Unuttular üç günde eskileri ;
Ve gitmediler bir adım ileri ;
Bulunmadılar akmasında suyun .

Bu seste suyun başka temposu var ;
Bu tempoya bulsaydı yol notalar ,
Düşerdi onun « Vals » i toprağa dek .

Değil bu bir ölmek , değil yaşamak .
Tükenmiyor açmakla hiç bu yumak ;
Ve beklemiyor bir makas pusuda .

Açardı duyanlar şu bilmeceyi ;
Neden geçirirmiş bütün geceyi
Spartalı « Kipris » le dans ederek .

Göğün bize bin naz'a sattığını ,
Kanın , canın ancak yarattığını ;
Gözüm görüyor burda taşla suda .

Duyunca şu « Sînâ » dağında kopan ,
Ölüm dolu sağnaklı fırtınadan
Kaburganın az çok delindiğini ;

Ne varsa bu havzun dışında .. kuyu !..
Ve hepsi « Napolyon » veyaki soyu ...
Ve hepsi surattan , sıfattan uzak !..

Bilince kuduz gönlü , boş kafası ,
Köpük dolu ağzıyla .. yırtılası
Göğün yere son hızla indiğini ;

Bu yerde güzellik ve bir sarı tat ..
Bu yerde ömür bir bağışlama at ..
Bu yerde değildir satın yaşamak ....

Hatay Zaferi

İ. O. Çörüş

Türkiye Cumhuriyeti tarihinin sayfalarına değerli bir muzafferiyet ve tam bir muvaffakiyet eseri daha bahşeden son günlerin büyük işi önünde hepinizi derin hürmet ve engin sevgi hislerile selâmlarım.

1936 yılını büyük Montrö zaferi ile kapıyan genç ve dinç Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti 1937 yılını aynı kıratta bir zaferle açmış bulunuyor. Bu zafer Hatayın : İskenderun - Antakya ve havalisinin varlığını cihana tanıtma yolundaki muvaffakiyetten mütevellit zaferdir. Bu zafer ancak Atatürk siyasetinin ibda edebileceği bir zaferdir.

Bundan 13 yıl önce Adanalı vatandaşlarımızın bir kurtuluş bayramında hazır bulunan Yüce Atatürk orada gördüğü matem elbiselerine bürünmüş Türk kadınlarına ve kendisine hitaben : « Adanalıların bayram ve şenlik yaptıkları şu sırada Hataylılar matem içinde kıvranıyorlar! » diyen bir hataylı genç kıza tarihî , daha doğrusu başlı başına bir tarih olan şu veciz cümle ile mukabele etmişlerdi : " Hatay En az kırk asırlık Türk Yürdudur. „

Bu sözü duyan vatandaşlar ve orada hazır bulunan hataylılar Hatay'ın bir gün mutlaka hürriyete kavuşacağına katiyetle inanmışlardı.

Hatay , bütün tarihşinasların itiraf ve ifadelerine göre de hakikaten kırk asırlık bir Türk yurdudur. Milâddan iki bin yıl önce, Çinin Hatay adı verilen şimal taraflarından İskenderun ve havalisine gelen orta asya medeniyetile meşbu Türk göçleri bu havalinin göllerine ve nehirlerine asıl yurdlarının göl ve nehir isimlerini vermekle kalmıyarak tabiî manzaraları itibarile anayurdlarını hatırlatan bu havaliye de Hatay adını taktılar . Yine Ortaasyadan gelerek Anadolu'da ve Suriye'de hakimiyet tesis eden ve imparatorluklar kuran Etilerden evvel buralarda hataylıların bulunduğu ve bu havaliye Hatay denildiği tarihen mevsuktur . Hataylılar Eti imparatorluğunun azamet devresinde tam bir muhtariyete sahip olmakla beraber bu imparatorluğa tabi bulunuyorlardı. Hatayda yapılan kazılar ve tarihî araştırmalar pek eyi isbat ediyorki baralardaki medeniyeti kuranlar Ortaasyadan gelen insanlardır . Hatay dili , Hatay adetleri ve

an'aneleri ve Hatay alevilerinin bu gün birer millî abide olarak tarih huzurunda dimdik duran köyleri yine bu havali halkının Türk olduğuna sarahaten şahadet ediyor. Hatay edebiyatı İstanbul ve Anadolu Türk edebiyatının adeta farksız bir parçası addolunuyor.

* * *

Her işi zaman ve mekân çerçevesi içinde sırasına koyan büyük Atatürk 1936 ikinci teşrin başında Türkiye B. Millet Meclisinin yıllık açılışına dair nutuklarında şöyle buyurmuşlardı: (Bu sırada milletimizi gece gündüz meşgul eden başlıca büyük bir mesele, hakikî sahibi öz Türk olan İskenderun Antakya ve havalisinin mukadderatıdır. Bunun üzerinde ciddiyetle ve katiyetle durmıya mecburuz.)

Muhterem vatandaşlar, Türkiye Cumhuriyeti üç aylık bir zaman içinde çok endişeli dakikalar yaratan bu iş üzerinde hakikaten ciddiyet ve kat'iyetle durdu.

Kimsenin hakkını çiğnemek istemiyen ve kendi hakkını her şekilde korumasını bilen ve herkesin hürriyet ve istiklâline hürmet eden Türk milleti bu işin sulhü müsalemet yolu ile hallini candan bekliyordu.

Bir taraftan Hatayda bulunan ırkdaşlarımıza ve milletdaşlarımıza tabiî ve medenî hakları olan muhtariyetin verilmesi, diğer taraftan asırlarca yan yana ve baş başa yaşadığımız Suriyeli kardaşlarımızın istiklâle kavuşması ve çok ehemmiyetli olan Türk-Fransız dostluğunun malik olduğu istikrar ve salâbeti muhafaza etmesi... İşte bu mesele etrafında necib milletimizin üç büyük dileği!..

Bu gün bu yoldaki üç büyük dileğinin yerine gelmesile mes'ud ve müftehir olan milletime ne mutlu!

Büyük ATATÜRK yine son nutuklarında şöyle buyuruyorlardı: "Daima kendisile dostluğa çok ehemmiyet verdiğimiz Fransa ile aramızda, tek ve büyük mesele budur. Bu işin hakikatini bilenler ve hakkı sevenler alâkamızın şiddetini ve samimiyetini iyi anlarlar. ve tabiî görürler.„

İşte arkadaşlar, Türk-Fransız dostluğuna zerre kadar zarar vermeden neti-

Sonu sahife 20 de

Antakya İçin

S. Aytekin

Doğuyor ufkunda yeni bir güneş
Sende muradına erdin Antakya.
Söndü bağrındaki o vahşi ateş
Sevinçlere döndü derdin Antakya!

Yıllarca istibdat bağrını deldi,
Hıçkırıkların ta göğe yükseldi;
Bayrağa hasretin coşan bir seldi
Onu da göklere gerdin Antakya!

Dün kendi yurdunda kendin gariptin
Çarmıha gerilen bir mustariptın.
Artık özgenliğe erdin Antakya;
Zincirleri yere serdin Antakya.

Ufkunda Ay yıldız kızıl bir oya
Yaşa gölgesinde hep doya doya
Tutsaklık bilmiyen yüce bir soya
Hüriyet havası verdin Antakya

BAFRA TARİHİ

ARAŞTIRMALARI

Halkevi D. T. E. incelemelerinden

Mahmut ÜSTÜNER

14

Buna ait misaller saymakla bitmez. O zaman memleketin en ihtiyarlarından sevilmiş bir zat, bu tahkik heyetinden mülazım (Favru) ismindeki duşman zabitine bildiklerini anlatırken hakaret görmüş, karşısındakine ehemiyet vermeyen Favronun kamçı darbelerine maruz kalmıştı.

Artık herkes yeni bir hadiseye intizar ediyor, mahiyetini tahlil edemediği bir arzu ile kalpleri çarpiyordu. Dağa çıkmaktan bahsediliyor, tahassulu imkânsız tasavvurlarla bütün bu acılara karşı koymak isteniyordu.

Kalbinin en hassas yerinden vurulan milletin ızdırabı pek büyüktü, bununla beraber ne olacağı tahayyül edilemiyen bir şey bekleniyordu. Bu asîl intizarın mahiyetini anlayamamış olan yerli rumlar küstahlığı son dereceye kadar vardırmışlardı. Metrepolit hane yunan, düveli itilâfiye bayraklarile süslenmiş bir çok taşkınlıklar başlamıştı. Rum büyükleri, sevincinden kabına sığamayan bu taşkın güruhu hezeyan dolu nutuklarile tahrik ediyorlardı. Bu küstahlıklar burada saymakla bitmez.

Diğer taraftan vatandaşlarımız da bir çok toplantılar yapıyorlar, İstiklâl savaşının ne şekilde başlaması icabettiğini düşünüyorlardı. Aynı zamanda yarının karanlıkları içinde bir ümit şülesi arayan gönüller içlerinden doğan isyanı protesto şeklinde itilâf devletlerine haykırıyorlardı.

Yirminci asırda Hak mefhumunun (kuvvet) de olduğunu tecahül eden bu yürekleri tutuşmuş babalarımız ve ağabeylerimiz iztirap ve heyecan içindeydiler.

İşte bu sıralarda idi ki bir ses işidildi. Bu ses mucizeler devrinde beniisraili

kurtaran Musanınkinden daha gür ve ölüyü dirilten İsanınkinden daha şifalı idi.

Ey Cümhuriyetin çocuğu bu ses yüce Türk Milletinin en büyüğü olan (Atatürk)ün sesi idi. Bir ümit şulesi gibi karanlıklar içinde nurlu izler bırakarak Samsun, Havza Amasya, Sivas, Erzurum, Ankara arasında dolaşan bu nurlu yolun yolcusu bizi vazife başına çağırıyordu.

Bizim ufacık kazamızda da toplantılar artmış heyecanlı munakaşalar başlamıştı. Bu toplantıların mahsulü olarak Cemiyeti hayriyyei islâmiyye kulübünün müdafaai hukuka inkilâb ettiğini görüyoruz. Cemiyeti hayriyye mahiyeti itibarile o günkü feci ahvale karşı yurdu korumak kaygusile teşekkül eden, fakat düşmanlara karşı siyasî vaziyetini maskelemek için dinî bir kisve ile meydana atılan bir teşekküldü. Bu Cemiyetin başardığı işler epeyce mühimdir. Kalblerimizdeki minnet ve şükran hislerine tercüman olan bu satırları yazarken bilahare müdafaai hukuk cemiyetine inkilâp eden bu cemiyeti burada anmayı bir borç bildik. O zamana ait toplaya bildiğimiz vesikalara nazaran müdafaayi hukuk cemiyetinin İlçemizde yaptığı işleri sıralıyoruz:

1 - Muhiti silâhlandırmak. Bu gaye ile Rusyadan getirtilen silâh ve cephaneyi dağıtmak.

2 - Terhis edilen 56 ıncı alayın ikinci taburunun dağılmaması için kumandanlarile anlaşarak iaşe ve ibatesini cemiyet tarafından temin etmek.

3 - O zaman için vesaiti noksan ve bu sebeple tatili muhtemel Türk mekteplerine maddî yardım.

4 - Kasabaya karşı pontosculann yapacakları her hangi bir taarruza meydan vermemek için Askerlik çağına gelmemiş eli silâh tutan gençlerden teşkil edilen milis kuvvetlerle geceleri şehri bekletmek.

5 - Kazanın sahil kısmında düşman donanması tarafından yapılması ihtimali olan ihraç hareketine karşı mudafaa karakolları tesis etmek.

6 - Orduya lüzumlu olan nakliye vasıtalarını, erzak, sığara ve buna mümasil maddi yardımlar temin etmek.

7 - Rum pontos çetelerini takip ve imha maksadile seyyar takip kolları teşkil etmek

8 - Her kese iyi silâh kullanmasını öğretmek ve nişancı yetiştirmek için atış mahalleri tesis etmek ve bu husustaki cephaneyi temin etmek.

9 - O günkü mücadele icabatına göre halkı alıştırmak için sık sık konferanslar vermek.

(sonu var)

Açılış yıl dönümü münasebetile bir Hasbihal

KÂZIM ANAR

Türk Cumhuriyetinin kuruluşundan bugüne kadar geçirdiği safhaları, içinde bulunduğu müşkil şartlarla bir arada ve bir bütün olarak görmek ve göstermek kabil olsaydı şüphesizki insan gözünün kamaşmadan bakamıyacağı eşsiz bir âbide, yep yeni bir güneş tecessüm ettirilmiş olurdu.

Bu bir milletin eskiliğini, üstünlüğünü, ileriliğini cihan tarihine karşı isbat için geçirebileceği imtihanların en büyüğü oldu. Bu itibarla maksadı, ilk sözün veya tarifin dar çerçivesinde sıkmamak için cemiyet şunu istiyor, demokrasi böyle diyor, başka memleketler şöyle yapıyor demeden Türk Cumhuriyetinin ana vasıflarile bizden, Halkevlerinden beklediği ödevi - mahalli ihtiyaç bakımından - mutalea edeceğim:

Biliyoruz ki Halkevlerinin kuruluş amacı "Halkterbiyesi" ne çevrilidir. Buda önce resmî tahsil çağını geçiren yurtdaşları, devrimin ve devrin icaplarına göre düşünen, düşünerek eyiyi bulan bir insan olarak yetiştirmek, onu yüz yılların kucağından koparup cemiyete ve ülküsüne iade etmek ödevidir.

İftiharla söyleyebiliriz ki: bu ödev yapılıyor; şu kadarki verimleri kayitsiz bir tabiilikle toplanıyor; çünki her manevî çalışmanın verim ölçüsünü ancak gelecek neslin fotasında eleyebiliriz. Şunu kat'iyetle söyleyelimki bu ameliye bizi hiç bir zaman hayal sukutuna uğratmayacaktır. Bununla beraber, eksiklerimizi kendi zaviyesinden tedkik etmekte hiç bir mahzur yoktur. O halde bu kudsî çatı altında ister vazife almış yapmamış isterse alâkasızlığını daha ileri götürerek hiç uğramamış münevver bir zümrenin mevcut olduğunu söylemek isteriz.. Türk çocuğu aslında eyi hislerle doğar, eyi hislerle yaşar, eyi insan olarak yaşayabilmek için başka ulusların kahramanlık, fedakârlık diye tavsif edebilecekleri işleri bir hamlede gözünü kırpmadan yapmıştır ve yapar. Mutevazidir: Kurulmaz ve öğünmez. Bu yaradılışda bir insanın birlik yaşama vasıflarını yüksetmeyi güden ödevlerden kaçınmasına imkân var mıdır? asla..

O halde anlatmak istediğimiz zümrenin bu ülkü ve inan yolunda yanan yüce meşaleyi görmemesini veya bu çığırda yürümemesini nasıl adlandırabiliriz ? O halde bunları en açık dille vasıflandırmak ve tarif etmek mevkiindeyiz . Bu zümre taht eşşuurunda halâ mazinin demagojisini " Adam sende „ ciliğini yaşatan bir azlıktır ; duyar işitmez , görür , anlamaz ..

Hamiyette , yurd severlikte bile egoisttir . Musamahalı bir faraziye ile bu zümre " Halk terbiyesi „ diye izah edilen irfan seviyesinden ve kültürden mahrumdur ; onlara bunu aşılamak lazımdır ; diyelim bu , çok garip olur ! koskoca bir inkılâbın kanı , emeği bahasına münevver safına geçen bir zümreye , bütün yükü duyanların sırtına yükleten mevzii mesaiden bahsetmek bilmem neye yarar ? Böyle bir faraziye veya hakikat onu bu günki şartlar altında bir vazife kaçgını olmaktan kurtaramaz ; onu imanlı bir şuurun seline kapılan bir engel saymaktan bizi menedemez .

Bu zümre arasında fikir ihtilâfını , maddî imkânsızlığı bir mazeret olarak ileri sürenler vardır . Bunu kendileride bilir ki Halkevi Halkın evidir . Burada kimsenin kimseden ne fazla üstünlüğü nede imtiyazı vardır .

Fikir ihtilafının , mahallî partizenliğin , şahsî ve şahsiyet münakaşasının yeri burası değildir . Bura herkesin evidir ; ahlâkı mazbut olanların yeridir .

Biz ferdi , behemmehal bulunduğu safda vazifelendirmek ondam verim almak zaruretindeyiz . Önümüzde kalkınması için bizi bekleyen on iki milyon köylü var . Cumhuriyet bizden kendi prensiplerine bütün inanmış ve onu akideleştirmiş bir genclik istiyor ..

Bu prensiplerin içinde mutlak bir feragat kat'i bir azim vardır . Her Türk genci için aldığı vazifeyi büyük , küçük , adlı adsız ne olursa olsun yüksek bir sebat ve ahlâkilikle başarmak , takdirden teşvikten mustağni kalmak , yeni yetişenlere eyi bir örnek olmak tekâmül tarihine karşı açtığımız savaşın ilk malzemesidir .

O halde her genç , iradî ve ahlâkî şuurile eyiye , gözle hakikate dönmek bütün gayri endişliği gayri şahsiliği ile ictimaileşmek zaruretindedir .

Hatay Bayramı

SAİT GÜRPINAR

Arkadaş gözün aydın yeni bir bayramın var.
Bütün bir cihan senin , tükenmez hayranın var .
Hatay kurtuldu artık , devrin var , devranın var .
Bükülmeyen koluna eğilmez başın taçtır .

Bundan on dört yıl önce kinin pek taşkın oldu .
Sarsıldı köhne dünya hızından şaşkın oldu .
İstiklâl ve hüriyet ilâhi aşkın oldu .
Anladı bütün cihan , tarih sana muhtaçtır ..

Bakdılar ki önüne durulmayan bir yelsin ,
Bakdılar ki her şeyi yıkan kıran bir selsin ,
Bakdılar ki bir olsan bine bile bedelsin ,
Dedilerki elbet bu , tarihe eski baştır .

Dumlupınar , Afyon , İnönü , Sakarya da ,
Zaferinin destanı okunur her kaya da ,
İzmire girişimiz bir lahza gelse yâda ,
Anlaşılır bu gaza ne yüce bir savaştır ..

Yaratarak Lozanı , ulaştık Montröya ,
Ve on dört yıl içinde biz üreye , üreye ,
On sekiz milyon tamız uyup yasa türeye ,
Gösterdik ki acuna Türk her şeyde en baştır .

İskenderun , Antakya , ülkü dileklerimiz ,
Onun için çarpiyor bütün yüreklerimiz ,
Gerilmiş bir yay gibi çelik bileklerimiz ,
Hakkı inkâr edenin başına düşen taştır .

Arkadaş gözün aydın yeni bir bayramın var .
Hatay kurtuldu artık devrin var , deranın var .
Bu gün burda toplandık o günü anmak için ,
Hem sevince , neş'eye heyecana kanmak için !..

Tasköy

H. ÇAKIN

Genel bilgi — Tasköy, Eski Vezirköprü - Bafra şosası üzerinde ve Bafraya on dört kilometre mesafededir. Köy iki mahalleye ayrılmıştır. Ozan adındaki mahallesiyle birlikte 150 hane, 800 nüfusludur.

Köyün ekseriyetini teşkil eden kısım Kızılırmak kenarından başlayarak sırtlara doğru yayılmıştır. Her tarafı sırtlarla kapalı ve bir nevi tasa benzediği için Tasköy denildiği rivayet ediliyor.

Tasköye ikişer, üçer kilometre ara ile şarkında Gazibey, Derbent, garbinde düz köy, cenubunda Darboğaz köyleri vardır. Şimalinden kızılırmak akar. Tepelerden gelen suların birleşmesinden hasıl olan (Tasköy çayı) Nebiyan dağı eteklerinden dolaşarak ve dört değirmeni çevirerek köy önünde kızılırmağa karışır.

Köyün bir metre yakininde küçük bir orman olup iki senedenberi korunmaktadır. Köylü kereste ve odun ihtiyacını Nebiyan dağlarından temin etmekte, ormana dokunmamaktadır.

Kuruluş tarihi tesbit edilememiştir. Yalnız köyde, on yedi metre muhitinde büyük bir (Kavlağan) ağacı vardırki bunun beşyüz senelik olduğu ve köyün bu ağaç etrafında teşekkül etmeğe başladığı söylenmektedir. Ağacın gölgesinde yüzlerce kişi oturabilir. En sıcak ve bunaltıçı yaz günlerinde bile burada bahar havası eser. Bu ağacın yakinine güzel bir köy konağı yapılmış ve önündeki meydanlığa (Cumhuriyet meydanı) adı verilmiştir. Millî ve dinî bayramlarda, hıdırellez ve mayıs yedisinde köylü burada toplanır. Şenlik yapar, eğlenir. Bu meydanlığa (Atatürk) ün bir heykelini dikmeye karar vermişler ve bunun için hazırlığa başlamışlardır.

Kültür durumu — Köyde sekiz yıl evvel açılmış üç sınıflı ve tek öğretmenli bir okul vardır. Açıldığı yıl ahşap olarak yapılmış olan bu binada bir dershane ve bir öğretmen odası bulunmaktadır. Okul açılışındanberi asil olarak bir öğretmen değiştirmiştir. İlk öğretmen altı yıl çalışmış ve geçen yıl alınarak yerine bir Bayan öğretmen gönderilmiştir. Şimdiki öğretmen muallim mektebi mezunudur. Okulun talebe sayısı altısı kız olmak üzere Elli dörttür. Senede vasatî on mezun vermektedir. Okul açılmadan önce köyde okur yazar çok az bulunduğu şimdi ise okur yazar sayısının yüzde yirmiyi aştığı anlaşılmıştır. Son zamanlara kadar okumağa ehemmiyet verilmediği fakat yavaş yavaş yeni bir alâkanin başladığı görülmüştür. Yeni bir okul yaptırmak üzere bütçelerine 2000 lira koymaları buna bir misal olarak gösterilebilir.

Parti tarafından gönderilen Yurd, Samsun gazeteleri ile Altınyaprak mecmuasını muntazaman almaktadırlar. Ayrıca Tan, Cumhuriyet, Sonposta gibi yevmi gazetelerede tesadüf etmek mümkündür.

Köyün, Seferberlikte ihtiyat subaylığı yapmış bir imamı vardır. İmam yeni yazıyıda çok mükemmel bilmekte, aynı zamanda köyün kâtipliğini yapmaktadır. Köylüye kendisini sevdirdiği için sekiz yıldanberi bu köyden ayrılmamıştır.

Köye posta gitmemekte yalnız Bafradaki postahanede köy adına bir kutu bulunmaktadır.

Köyün telefonu ve santral teşkilâtı vardır. Santrala civar altı köy bağlanmıştır. Bunun çok faydası görülmüş ve en ufak hadiseler bile zamanında kasabaya duyurulabilmiştir.

Bütün Köylü İstiklâl savaşına iştirak etmiştir. Askerlik çağını geçirmiş yaşlılarla, askerliği gelmemiş delikanlılar yani eli silâh tutabilen herkes pontus çetelerine karşı silâhlanmış ve civar köylerle birlikte çetin mücadelelerde bulunmuşlardır.

Türkiye hududları haricine seyahat eden yoktur. İstanbula gidenler ve askerlik dolayisiyle bütün anadoluyu dolaşanlar ise pek çoktur.

Eğlence şekilleri — Millî ve dinî bayramlarda, Hıdırellez ve Mayıs yedisinde ve düğünlerde köylü eğlentiler yapar. Böyle günlerde Halk köyün meydanına toplanır Bilhassa hıdırellez ve mayıs yedisinde civar köylerden hatta kasabadan gelenler bulunur. Davul, zurna çalar güreşler, oyunlar başlar, Köyün pehlivanları meşhurdur, Civarındaki bir kaç köy arasında başa, desteye güreşenler vardır. Galip gelenlere basma veya koç verilir. Davul ve zurnanında iştirakiyle oynanılan oyunlar şunlardır: Zeybek, Dik horan, Atlama, sarıkız, sallama vesaire... bazen at koşuları yumurta ve çuval koşuları tertip edilir. Hariçten gelen misafirleri varsa köylü kendine has misafirperverliğiyle onları ağırlar. Gece kalanları misafir eder. Bafra köylerinin hemen ekserisinde yapılan köy düğünlerinden birinide burada canlandırmak istiyoruz: Köylü için düğün yapmak bir meseledir. Çünkü bü düğünler en az beşyüz liradan başlamak şartiyle üç bin liraya kadar varmaktadır. Zaten köylünün ne için borçlandığı tetkik edilirse anlaşılırki ya düğün yapmıştır,

ya tarla kavgası yahut ev yaptırmıştır.

Düğün şöyle başlar :

Evvela erkek ve kız aileleri tarafından söz kesildikten sonra nişan yapılır. Aynı zamanda evvelce kararlaştırılmış olan miktardaki para (Yol akçası) kız tarafına verilir. Nişana bütün köylü ve yakin köylerden tanıdıklar davet edilmiştir. Düğün zengin bir adamın ise kasabadan otomobillerle gelenlerde bulunur. Davetlilere şeker, şerbet ikram edilir. Ve yabancılara yemek hazırlanır. Nişan masrafı iki yüz — üçyüz liradır.

Nişandan bir müddet sonra erkek ailesi tarafından kız görmeğe gidilir. Buda kadınlar arasında bir çok eğlentilere vesile olur. Düğüne bir hafta kala mumlar gönderilmek suretiyle davetliler haberdar edilir. İki gün evvel davullar çalmaya başlar. Yakin köyler ve köy içi herkesin evinin önünde davul çalmak suretiyle düğüne çağrılır. Düğün günü perşembe olarak tesbit edilmiştir. Çarşamba akşamı geline kına yakmağa gidilir. Maniler, türküler arasında kına yakılır. Ertesi gün öküz arabaları kilimle, halı ile süslenmiş, en iyi öküzler koşulmuştur. Bu arabalara kadınlar biner. Erkekler atlarla gurup gurup arabaların önünde, yanında ve arkasında giderler. Davul zurna en öndedir. Büyük bir alay halinde gelinin evine varılır. Kızın bulunduğu köyün veya mahallenin delikanlıları gelini vermek istemezler. Erkek tarafından bahşiş alınır. gelin en süslü ve en öndeki arabaya bindirilir. Alay aynı şekilde davul zurna çalarak atlar oynatılarak geri döner. Buna (Dünürşü) denir, o gün akşama kadar şenlikler devam eder. Ziyafetler verilir. Bir tarafta rakılar içilir tabancalar patlar horan oyunları yapılır. Diğer tarafta köyün büyükleri dualar ederek yemeklerini yerler. yatsu zamanı arkasına bir kaç yumruk vurmak suretiyle güveyi odalanır. Düğün henüz bitmemiştir. Ertesi gün (Duvak) merasimi vardır. Gelin sabahtan akşama kadar ayakta durur, ziyaretçiler gelirler, düğün evi gezilir cihazlar teşhir edilir. Bu suretle düğün sona erer.

Çok kısa olarak anlattığımız bu mevzu, üzerinde durmağa ve tetkik edilmeğe değer. Türk köylüsünün dedelerinden tevarüs ettiği bu an'anelere sadık kalmak hususunda yaptığı maddî fedakârlık cidden büyüktür.

Sonu gelecek sayıda

BİR YILLIK ÇALIŞMA

Halkevlerinin beşinci ve Evimizin dördüncü açılış yılını kutlarken bir yıl içindeki önemli başarıların kısa bir pilançosunu gözden geçirdik.

Gayenin büyüklüğü, ödevlerin çokluğu nisbetinde yapılan işleri az görüyoruz. Buna işaret ederken şunuda söyleyelimki zemin ve vesaitten her suretle istifade edilmiş ve azâmi verimi alabilmek için mümkün olan her şey yapılmıştır.

Yeni yılına yeni elemanlarla giren Evimizin aynı zamanda - Partimizin himmetiyle - bina ihtiyacında karşılıyacağını ve pek yakında yeni binasının temel atma törenini yapacağını öğreniyoruz.

Her yıl artan bir hızla amacına koşan Evimizden önümüzdeki yıl içinde daha verimli çalışmalar bekliyebiliriz.

*

Dil, Tarih ve Edebiyat şubesi

Dilimizin büyüklüğü ve zenginliği hakkında müteaddit konferanslar vermiş ve araştırmalar yapmıştır. Ana dilimizin yüksek kültür varlığını bütün değeriyle ortaya çıkarma günü olan dil bayramımızı lâyık olduğu şekilde kutlulamak için çalışmış ve hazırladığı programı muvaffakiyetle başarmıştır. Bu konu üzerinde hoparlörle ve dergimizle yayında bulunmuştur.

Komite, büyük bir emek sarfederek Bafra Tarihi hakkında araştırmalar yapmış ve bu araştırmaları dergimizle neşretmekte devam etmiştir.

Ar şubesi

Bu şube, şimdilik muzik kısmını ihtiva etmektedir.

Diğer kısımları eleman bulundukca açılacaktır.

Muzik kısmının çalışma vasıtaları bu günkü ihtiyacı karşılayacak şekildedir.

Bir bando ve caz takımı teşkil edilmiştir.

Bando, Keman, Mandolin kursları açılmış ve genç istidatlıların inkişafı için çalışılmıştır.

Muayyen günlerde hoparlörle muzik neşriyatı yapmış ve Evimizde yapılan toplantılara, hayır ve spor kulüplerinin müsamerelerine ve millî günlerimizdeki törenlere konserle, bando ile katılmıştır.

Gösterit şubesi

Evimizin açılışındanberi büyük bir enerji sarfetmesine rağmen faaliyet ve muvaffakiyetinde amil olacak uzuvlardan mahrum bulunduğu için geçen yıllarda istenilen varlığı gösteremeyen bu şube geçen yıl içinde 12 temsil vermiştir.

Son zamanlarda mahrum bulunduğu bayan arkadaşların ilhakiyle faaliyetine büyük bir hız vermiş buluniyor.

Spor şubesi

Evimizin bu şubesi, himayesindeki iki kardeş spor kulübünün - her yıl olduğu gibi - geçen yıldada ilimiz çevresinde varlığını hissettirecek ve saydıracak kadar başarılar temin etmesi için çalışmıştır.

Sporcularımız yalnız ilimizde değil, seyahat ettiğimiz civar illerdede yüzümüzü güldürmüş ve bu itibarla Halkevimizi kendi varlığı ile öğünebilecek bir duruma getirmiştir.

Partimizin ve Evimizin bu teşekküllere

maddî ve manevî yardımı tam yerinde sarfedilmiştir.

Sosyal Yardım Şubesi

Gerek şehirli ve gerek köylü müracaat eden fakir hasta vatandaşlarımızın muayenelerini yaptırmış ve bir çoklarının ilâçlarını temin etmiştir. Çocuk Esirgeme kurumuna âzami yardımda bulunarak yoksul mektep talebelerine kitap ve elbise dağıtımına katılmıştır. Bir talebenin devamlı olarak yemeğini temin etmiştir.

Yeni gelen göçmenlerimizle alâkalanmiş ve mahalline götürmek suretiyle 70 yorgan tevzi etmiştir.

Halk dershaneleri ve Kurslar Şubesi

Evimizin açılışından beri başladığı almanca kursuna geçen yıl içinde dahi devam etmiştir.

İlçemizde millet mektepleri devam ettiğinden bunun için ayrıca kurs açmamıştır.

Şube, önümüzdeki yıl için büyük bir program hazırlamaktadır.

Kitapsaray ve Yayın Şubesi

Halen bin beş yüzü mütecavüz kitabı bulunan kütüphanesini gice ve gündüz yurddaşların istifadesi için açık bulundurmuş ve bir yıl içinde 4018 vatandaş kitap ve mecmua okumuştur.

Cumhuriyet alanına kurduğu hoparlörle bir çok yayında bulunmuş ve dergimizi gittikce tekâmül ettirmek suretiyle muntazam olarak çıkarmakta devam etmiştir.

Köycüler Şubesi

Bu şubemiz geçen yıl içinde köylü yurddaşlarımıza azamî surette faydalı olmak için çalışmıştır.

Sosyal yardım şubesiyle el ve iş birliği yaparak kuraklıktan müteessir olan yukarı köylerimize hayır sever vatandaşlarımızın yardımı ile 60000 kilo zahire dağıtmış ve bu suretle büyük bir felâketi karşılamıştır. Yaptığı köy gezilerinde, Köylü çocuklara kasket, giyecek, kitap ve gazete dağıtmıştır.

Gittiği köylerde bayrak sevgisini aşılamış ve İktisadî, Zürrai, içtimai ve kültürel sahalarda öğütler vermiş ve dertlerini dinlemiştir. Göçmenlerle yakından ilgilenerek gereken yardımlarda bulunmak için sosyal yardım koliyle birlikte çalışmıştır.

Genel Çalışmalar

Millî Bayramlarımızı lâyık olduğu derecede kutlamak için vaktında programlar tanzim edilmiş ve muvaffakiyetle başarılmıştır. Bu meyanda Cumhuriyet bayramı, Zafer ve Tayyare bayramı, Boğazlar ve Hatay nümayişleri zikredilebilir.

Ülkü yoldaşlarımızın evlenme törenlerinin Halkevi salonunda yapılması teşvik edilmiş ve bu hareket başlayarak evimizin salonunda üç evlenme töreni yapılmıştır.

Sinop, Gerze, Çarşamba Halkevleri ziyaret edilmiş, Ar, Gösterit ve spor sahalarında temaslar yapılmıştır. Yurd parçalarını tanımak ve yurddaşlarla tanışmak gayesine matuf bu hareketler parti tarafından dahi takdirle karşılanmıştır. Bunlardan başka evimiz salonunda yedi konferans, beş konser, üç balo verilmiş ve üç aile toplantısı yapılmıştır.

YAZAN Vehbi Cem Aşkun	Türk Devrimi — 5 —	Ulusal Piyes — 3 Tablo 3 Perde

Hatice — Nelerine karışıyorlar bilmem ki ?.

Ayşe — Nelerine olacak, tezvirliklerine...

Nazik hanım — Namussuzluklarına, alçaklıklarına.

Ayşe — Gün gelir onlarda temizlenir. Sabırlı olun..

Nazik hanım — Teyzeciğim gelecekten umudumuz kesik değil. Bu ulus savaşı her türlü düşmanımızın ipliğini beyaza çıkaracak

Hatice — Annem de çok umutlu.

Ayşe — Kızım annenin görmediği kalmadı ki

Nazik hanım — Elbette, sizin denemeniz fazla. Bu kadarcık ayrılığı da görmiyecek kadar cahil değilsiniz ya...

Ayşe — Kızım, saklı, gizli bir şey yok ki. Mal meydanda. Ben bu yaşıma kadar orduya böyle hizmet ettiğimi bilmiyorum.

Nazik hanım — Bu bizim son savaşımız, bir kazanırsak daha sırtımız yere gelmez.

Hatice — İnşallah kazanırız. Gece gündüz tanrıdan dilediğimiz bu. Birimizin geçmezse, elbet birimizin sözü geçer.

Nazik hanım — Vallahi artık ne dereceye kadar doğru bilmem. Her halde bizi aldatmaz. Hacı babam her gün saltık kazanacağımızı söylüyor. Ve bu günlerde kıvancına ölçü yok.

Ayağa kalkar ve gitmeğe hazırlanır.

Ayşe — Ne o, gidiyormusın ?.

Nazik hanım — Evet.

Ayşe — Evedin ne ?

Hatice — Ateş almağamı geldin. tatlı tatlı konuşuyoruz.

Zeynep — Sende abla, sözün en güzel yerinde kalkıyorsun.

Hep ayağa kalkarlar.

Nazik hanım — Rica ederim rahatsız olmayın. ben giderim. siz işinize bakın.

Ayşe — İşin yoksa oturalım.

Hatice — Ne kadar sıkılıyordum. sözleriniz ruhuma bir serinlik verdi.

EFEM

Sait GÜRPİNAR

Kuşlar öter sular çağlar.
Ufuk güne gönül bağlar,
Güller solmuş, bülbül ağlar.
Özün aşık sanma Efem!.

Gönül verme sakın yara,
Bahtın gecen gibi kara,
Yanılarak yoğa vara,
Aşk ödüne yanma Efem..

Kimi köydür, kimi Yaylâ,
Kimi güneş kimi aylâ
Kimi okla kimi Yaylâ,
Gelmiş ister ersin sana

Bu Dilberler bağlar Efem,
Ah gönlünü dağlar Efem,
Geçti eski çağlar Efem,
Tanrım sabır versin sana!.

Al tek telli sazını sen,
Çek Kezbanın nazını, sen,
Baharını yazını sen,
Gel bu güle ada Efem..

O ilk acı ilk sızıdır,
O ki köyün bir kızıdır.
Sana çoban yıldızıdır.
Getir dünü yada Efem..

Odur gönül veren sana,
Muradile eren sana,
Eteğini seren sana,
Tesellin o sesde Efem.

Atma sen bu dağ gülünü,
Gençliğinin sağ gülünü,
Yirmi beş yaş çağ gülünü,
Yap kendine beste Efem!..

---

celenen bu büyük mesele Atatürk'ün de işaret buyurdukları gibi bir taraftan da hakkı görenlerin ve hakikati sevenlerin müzaheratine nail oldu. Her işi güzellik ve iyilikle halletmek istiyen ve zamanına göre cebrü şiddete de yer vermesini bilen sağlam görüşlü Türk siyaseti bu meselenin de Milletler cemiyeti kanalile halline tevessül etmeyi bu yoldaki hareket plânının başına koydu. Milletler Cemiyeti bu mesele ile kendi varlığını ve bu varlığın lüzumu cihetini isbat yolunda ayrı bir imtihan devresi geçirmiş bulunuyordu. Bu müessesenin lüzumuna tam manasile kani bulunan Türk efkârı umumiyesi bu kanaatini bu gün bir derece daha kuvvetlendirmiş buluyor.

Milletler Cemiyeti azasından bulunan büyük devletler içinde bilhassa İngiltere-nin ve Sovyet Rusya dostumuzun davamıza karşı gösterdikleri sempati ve bu vadideki müzaheret şükranla yadedilmiye değer. Türk davasının halli için Türkler kadar çalışan ve davanın halli neticesinde Türkler kadar sevinen Yuğoslavya, Romanya ve Yunanistan'ın dostluk ve kardeşlik tezahürleri ayrı ayrı anılmıya muhtaçtır diyebilirim.

Arkadaşlar, sözlerime şu temenni ile son vereceğim:

Tanrım! Büyük Atatürk'e ve onun yorulmak bilmiyen aziz arkadaşlarına ve millitine daha çok sağlık ve daha çok enerji ver!..

MELEK

HALK ROMANI — 18 — Yazan: F. Yekta Çubukcuoğlu

Bir iki saatdır aralarından ayrılan Nuri ağanın her hangi bir ihtiyaç için değil çok ciddi bir hal için ayrıldığını ve bilhassa Kemahlı olduğu da düşünülünce meselenin ehemmiyeti kendiliğinden anlaşılırdı. Bu vaziyetin bir aile hayatile alâkadar olduğunu anlamak ta müşkül değildi.

Fakat büyük bir falso yapmışlardı. Bunun tamiri ve Nuri ağayı teselli etmek icabediyordu. Kara veli yaptığı yanlışlığı derhal düzeltmek istedi.

— Al Nuri şuradan bir asker içte asker aklın başına gelsin diye ciğara paketini uzatmışdı. Nuri ağa asker ciğarasının hülyalı dumanlarına baktı.. baktı.

Ertesi gün mutlâka yola çıkmalı idi. Fakat bulmak imkâni varmiydi? yakın bir zamanda yapılan bir muhaceret olsaydı belki. Lâkin iki seneden fazla bir zamandanberi burada bulunmayan bir aileyi bulmak, onlara kavuşmak bir hayalden ibaretti. Fakat ümit...

Ümitsiz dünya olmaz dememişlermidi. Nuri ağa için en doğru hareket hemen yarın yola çıkmak ve her geçtiği yerde onları aramak, ilk ve son çare idi birden bire askerin fikrini kara bir bulut kapladı (Ya öldülerse) fakat bu fikirde fazla kalmadı.

Hayır nasıl olurdu. Kendisi bu kadar meşakkat ve yokluk içinde sağ olarak döndükden sonra onların kendi düşündüğü şekilde kayip olmalarına imkân yoktu.

Zavallı asker düşünmiyordu ki ölüm böyle şeylere ikinci derecede ehemmiyet verir. O menhus hastalık neler yapmamıştı. nitekim kendi ailesi de bu felâket çenberine girmiş ve küçük kızını kaybetikden sonra güçlükle çıkabilmişdi.

Nuri ağa bu cihetleri mülâhaza etmedi. Belki de neticeyi çok feci gördüğü için etmek istemedi. O kararını vermişti.

Ertesi gün yol arkadaşlarına veda ederek ayrıldı. Sivas yolunu tuttu şosa üzerinde her köy ve şehre uğruyor, Aile ve yavrularınban bir haber alabilmek ümidile sorup soruşduruyordu. Bir hafta sonra Refahiyenin şosa üzerindeki yavuz köyüne uğradı. Bu köyden aldığı malûmat oldukca ehemmiyyetli ve aynı zamanda korkunçtu.

(Bitmedi)

BİR AY İÇİNDE..

Hatay Mitingi

Hükûmetimizin Hatay davamızdaki muvaffakiyetinden ve bu suretle Hataylı kardeşlerimizin istiklâllerine kavuşmalarından ötürü memleketin her tarafında olduğu gibi İlçemizdede 31 Kânunusani 937 pazar günü millî Hatay mitingi yapılmıştır.

Havanın karlı olmasına rağmen binlerce Halk mitinge iştirak etmiş ve miting saatinden evvel, toplanma yeri olan Halkevi salon ve odaları hıncahınç dolduğu gibi caddeyide baştan başa büyük bir galabalık kaplamış buluniyordu.

Saat 14 de Halkevi bandosunun çaldığı İstiklâl marşı ile miting başladı. Tertip Heyetinden Bay Zihni Lokman kısa bir söylevle toplantıyı açtı. Ve Bay Muzaffer Yener Hataya dair bir söylev verdi. Bunu Bay Sait Gürpınarın güzel bir şiiri takip etti. Bundan sonra bir taraftan kar yağarak önde bando olduğu halde Halkevi önünden hareketle Gazipaşa mahallesine gidildi ve burada Bay Mahmut Üstüner tarafından bir söylev ve Bay Ahmet Çakın tarafındanda bir şiir okundu. Galabalık burada büyümüş, cadde ve sokaktan taşan nümayişciler bir sel halinde Cumhuriyet alanına akmış ve alanı iğne atılsa yere düşmeyecek bir hale getirmişti. Burada Orta okul direktörü Bay İsmail Oğuz Çörüş ve Bay Sırrı Dönüm heyecanlı birer söylev vermişlerdir. En son bayan hikmet gündüzalp kürsüye çıkmış ve çok alkışlanan nutkunu okumuştur.

Bundan sonra büyük Şefimize, Başvekilimize, Hariciye Vekilimize, C.H.P. Genel sekreterliğine, Hatay erginlik cemiyetine tebrik, teşekkür ve tazim telgrafları çekilmesine alkışlarla karar verilip onuncu yıl marşı söylenerek mitinge nihayet verilmiştir.

Evimizin Açılış dördüncü yıl dönümü büyük Törenle Kutlulandı

ve bu münasebetle muvaffakiyetli bir Temsil verildi

21 Şubat 937 Türkiyede Halkevlerinin bayram günü olmuştur. O gün bütün memlekette olduğu gibi Evimizde de kuruluşunun dördüncü yıl dönümü, salonu dolduran bütün izdeşlerimizin huzuriyle ve büyük törenle kutlulanmıştır.

Saat tam 15 te dahiliye vekili ve C. H. P. Genel sekreteri Bay Şükrü Kayanın verdiği açılış söylevi Radyodan dinlendikten sonra evimizin tertip ettiği özel proğramın tatbikine geçilmiştir:

Evimizin Bandosu istiklâl marşını çalmış ve çok beğenilen temsili bir tablo gösterilmiştir. Tablo, Halkevlerinin dokuz şubesini canlı bir şekilde gösterdiği için çok alkışlanmıştır. Bundan sonra evimiz başkanı Bay Zihni Lokman, Evin geçen bir yıllık çalışmasının hülâsasını yapmış ve bütün yurddaşları çok geniş çalışma sahaları bulunan Halkevine üye olmağa ve bu kültür yuvasında çalışmaya davet etmiştir. Ev başkanının, dikkat ve alâka ile dinlenen söyleyinden sonra Bay Sait Gürpınar şiirini okumuş, bunu İlk tedrisat müfettişi Bay Halil Sevenin. Halkevlerinin amacını anlatan kısa fakat özlü söylevi takip etmiştir. Bundan sonra Kâşif Başkaya "Açılırken„ adlı bir şiir okumuş ve Orta okul direktörü Bay İ. O. Çörüş "Halkevlerinden beş yıl içinde alınan verimler„ konusu etrafında ilmi bir konferans vermiştir.

Bandonun ve umumun iştirâkile onuncu yıl marşı söylenerek yeni yılın daha verimli olması temennileri arasında tören sona ermiştir.

Akşamı, Aile Sinemasında Evimiz gösterit ve Ar kollarının uzun bir çalışma ile hazırladıkları "Himmetin oğlu„ opereti muvaffakiyetle temsil edilmiştir.

Öğretmen arkadaşlarımızında iştirâkiyle ilk olarak böyle büyük bir piyesin temsili ve muvaffakiyetle başarılması salonu dolduran bine yakın yurddaş arasında çok takdir uyandırmış ve dakikalarca alkışlanmıştır.

Temsilde büyük vazife alan ve vazifelerini hakkiyle başaran öğretmen bayan Necmiye Soybilge ile bayan Hayriye Pekesen i tebrik eder ve bu sahade bilfiil çalışmak suretiyle bayan arkadaşlarımıza numunei imtisal olduklarından dolayı kendilerine teşekkürü borç biliriz. Temsil, Martın ilk haftasında köylülerimize tekrar edilecektir.

Halkevimizin Komita Seçimleri

Halkevlerinin komite seçimleri iki yılda bir yapıldığı için Evimizin komiteleride bu ay içinde yenilenmiş ve yapılan seçimde subelerin yeni komiteleri şu suretle teşekkül etmiştir:

Dil, Tarih ve Edebiyat Komitası

Başkan : Bay M. Nedim Aker
Mümessil : „ Mahmut Üstüner
Üye : „ Lâmi Yalçın

Ar Komitası

Başkan ve mümessil : Bay Mithat Doğu
Üye : Bay Muhlis Çakmaklı
Üye : „ Ahmet Kabaş

Gösterit Komitası

Başkan : Bay Kâşif Başkaya
Mümessil : Bay Mustafa Yalçın
Üye : Bay Ahmet Çakın
„ : Bayan Necmiye Soybilge
„ : „ Refika Gökçen

Spor Komitası

Başkan ve
mümessil : Bay Mansur Çakmaklı
Üye : Bay Cenap Süğlün
„ : „ Abdullah Şenel
„ : „ Sadık Barutçu
„ : „ Zeki Ergün

Sosyal Yardım Komitası

Başkan : Dr. Bay Cavit Aran
Mümessil : „ Ziya Onat
Üye : Bayan Handan Nedim Aker
„ : Bay Galip Alevok
„ : „ Bekir Sıtkı Kurtulan

Halk dershaneleri ve kurslar Komitası

Başkan : Bay Hüsnü Barkın
Mümessil : Bay Faik Âli Kırçıl
Üye : Bayan Hayriye Pekesen

Kitapsaray ve Yayın Komitası

Başkan : Bay İsmail Oğuz Çörüş
Mümessil : „ Hasan Çakın
Üye : „ Bedri Edis

Köycüler Komitası

Başkan : Bay Kâmil Çuhacı
Mümessil : „ Mustafa Ergin
Üye : „ Cemil Akay
„ : „ Tevfik Oktay
„ : „ Ömer Çarkcı

Bu seçimlerden sonra Halkevimizin yeni yonetim kurulu şöylece teşekkül ederek çalışmaya başlamıştır :

Başkan : Bay Zihni Lokman
Üye : „ Mahmut Üstüner
„ : „ Mithat Doğu
„ : „ Mustafa Yalçın
„ : „ Mansur Çakmaklı
„ : „ Ziya Onat
„ : „ Faik Âli Kırçıl
„ : „ Hasan Çakın
„ : „ Mustafa Ergin

Yeni komitalarımıza ve yönetim kurulumuza muvaffakiyetler temenni ederiz.

İŞEVİ : BAFRA HALKEVİ
Mes'ul ve yayın direktörü : Niyazi Doğu

Basıldığı yer : Vatan Basımevi - BAFRA